

# CANÇONS POPULARS DE SANT HILARI



Marc Clarassó Rossell

2013 - 2014

Col·legi Sant Josep

## ÍNDEX

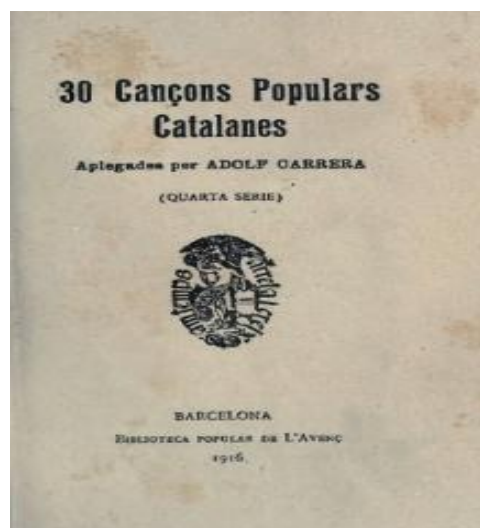
1. Introducció.....	3
2. Cançons populars de Sant Hilari Sacalm.....	4
2.1. Cançons dels bandolers.....	4
2.1.1. Cançó del lladre.....	5
2.1.2. En Serrallonga.....	5
2.2. Goig.....	6
2.2.1. Goigs a Honra de Nostra Senyora del Pedró.....	6
2.2.2. Pregàries de pluja.....	6
2.2.3. Pregàries de sol.....	6
2.3. Corrandes, cançons de “pandero” i cançons de bressol.....	7
2.3.1. Marieta Cistellera.....	7
2.3.2. Cançó dels traguiners.....	7
3. Conclusió.....	8
4. Bibliografia.....	9

## INTRODUCCIÓ

Sovint ens preguntem d'on surten les cançons que sentim casualment un dia qualsevol o que fins i tot nosaltes cantem, però no en sabem el seu origen. Encuriosit per aquest misteri, vaig demanar al meu avi quina era la procedència del que jo en deia, "cançons de quan era petit". Ell de seguida em va dir que el nom no era el correcte, ja que s'anomenaven cançons populars. Em va explicar que el seu pare i avi les hi havien ensenyat i que ell, per mantenir la tradició, les va voler transmetre a les noves generacions (primer als seus fills, es clar, i llavors als seus néts).

Amb això no en vaig tenir prou, i vaig voler saber-ne més de les cançons populars, principalment, les relacionades amb el meu poble. És per aquest motiu que em vaig posar mans a la feina i vaig començar a buscar més informació, tant en llibres com preguntant a testimonis reals.

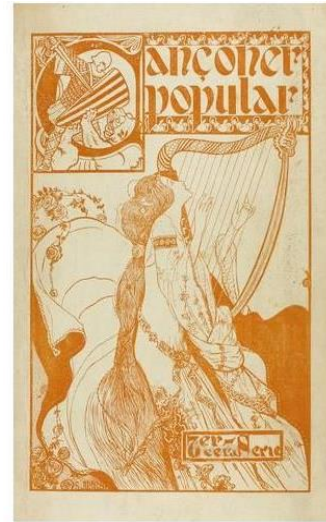
En el present treball, hi mostro tres exemples del que he trobat de cançons que parlen del meu poble, de personatges relacionats amb ell i de situacions que van tenir lloc ara fa molts anys.



## **CANÇONS POPULARS DE SANT HILARI SACALM**

La cançó popular és aquella composició poètica produïda o adoptada per les capes populars de la població, que es transmet oralment.

A conseqüència d'això, les cançons sofreixen variacions segons el gust de l'època o de cada cantaire, i sovint hi ha intercanvis de textos i de melodies.



En el present treball hi ha narracions mot variades.

Tenint en compte la seva destinació, el seu caràcter i el seu contingut textual, s'han classificat en diversos gèneres i totes tenen en comú que fan referència a esdeveniments passats de Sant Hilari. Són per tant testimoni de fets històrics del poble, de maneres de viure d'una època o simplement tradicions del passat.

Quasi totes són transcrites per vilatans del municipi. S'hi distingeixen:

- *Cançons de bandolers*
- *Goigs*
- *Corrandes, cançons de "pandero" i cançons de bressol.*

Cada gènere presenta uns quants exemples de cançons.

### **1. Cançons dels bandolers**

De ben segur hi va ajudar el fet de tenir una geografia farcida de llocs despoblats, masies solitàries, parròquies i infinitat de cases per amagar-s'hi i sens dubte ser una comarca molt aïllada de les ciutats més grans i lluny de vies de comunicació importants que va propiciar que hi haguessin bandolers a les Guilleries.

Durant els segles XVII-XVIII, hi havia, arreu de Catalunya, bandolers; el més llegendari i mitificat, i fill de Viladrau, del Mas Sala era *Joan Sala i Ferrer* ja que es va casar amb Joana Torrellas amb la qual va tenir una filla al Mas Serrallonga de Sant Hilari Sacalm. La seva història i estil de vida es poden conèixer a partir de cançons populars. Algunes, com per exemple:

**Cançó del Lladre**

Quan jo n'era petitet  
festejava i presumia  
espardenya blanca al peu  
i mocador a la falsia.  
Adéu clavellet morenet!  
Adéu estrella del dia!  
que no só grandet  
M'he posat a mala vida;  
me só posat a robar,  
ofici de cada dia.

**En Serrallonga**

Quatre bandolers  
Van de camarada:  
Un era Serrallonga,  
L'altre sa amiga Joana,  
Fararà,  
L'altre el fadrí de Sau,  
Fararà.  
Les ninetes ploren,  
ploren de tristor  
perquè en Serrallonga  
n'és a la presó  
fararà  
  
Joana i la sua amiga,  
son germà deshonorà,  
al Cel ell va jurar,  
fararà.  
  
Bernat de Serrallonga  
per son fill va plorar,  
i per a que el prenguin  
ell mateix lo entegà,  
fararà.

## 2. Goig

Els *Goigs* són cançons que invoquen un Sant. Els que es mostren a continuació van adreçats a la Mare de Déu del Pedró, que és una capella construïda a l'any 1535 i que pertanyia a la parròquia de Santa Margarida de Vellors, arxiprestat de Sant Hilari Sacalm i Bisbat de Vic.

Es cantava el dia de l'Ascensió. Aquest dia es celebrava un aplec i es cantaven els goigs, es resava el rosari i es dinava allà. Dins dels mateixos goigs hi havia pregàries per a que ploqués o fes sol. Actualment encara persisteix aquesta tradició malgrat que hi va menys gent i que es celebra el primer diumenge de juny.

### Goigs a Honra de Nostra

#### Senyora del Pedró

Ja que sou tan poderosa.  
mare amorosa, valgan'ns  
vostra intercessió Mare de  
Déu del Padró. Sou dels  
Cels, emperadora, gran  
senyora, i advocada dels  
mortals. Per lliurar-los del  
mal

### Pregàries de pluja


Aquí venim avui dia,  
Mare pia,  
Implorant vostra pietat;  
mireu la gran sequedat  
que Déu envia;  
la pluja i la sauitat  
doneu-nos la poderosa!

### Pregàries de sol

La terra és assaonada  
i amarada  
de ploure tant persistent,  
sia vostre valiment  
Verge Sagrada,  
el que ens lliuri del  
torment  
ja que sou tant generosa!

### **3. Corrandes, cançons de “pandero” i cançons de bressol**

Les cançons transcrites a continuació foren escrites per en Marià Brugués i interpretades pels Nois Alegres, Cor de Sant Hilari. Eren cançons de caire irònic amb música d'altres cançons conegudes a les quals se'ls canviava la lletra. Gràcies a aquestes cançons sabem ara que a l'any 1948 al poble es va crear una sala per anar a ballar. De la cançó es desprèn la costum de l'època de les mares d'acompanyar les seves filles al ball mentre elles xafardejaven i xerraven les unes amb les altres; també podem saber quan va arribar el primer cotxe al municipi; que la festa de benedicció dels animals que es feia per Sant Antoni va anar desapareixent com a costum popular; o el fred que feia el dia de la inauguració del primer cinema de Sant Hilari.

<b><u>Música: Marieta Cistellera (cançó popular)</u></b>	<b><u>Música: Cançó dels traginers</u></b>
<p>Marieta cistellera, si tu en vols disfrutar en tenim a Sant Hilari una sala per ballar.</p> <p>De criatures i dones que allà van a retallar, mentre casaments arreglen, a n'el nen donen de mamar.</p> <p>Ara diu que l'empresari eix cartell i posarà: “NO'S PERMET ENTRAR A LA SALA ALS QUE SÓN PER BATEJAR”</p> <p>Marieta cistellera, això molt t'agradarà; per veure aquest espectacle quinze peles fan pagar</p>	<p>Aquest any per Sant Antoni gran festival, gran festival,</p> <p>No va sortir a la plaça cap animal, cap animal.</p> <p>Va succeí...</p> <p>que en “Pere de les Illes” va anar a beneir, va anar a beneir, mentre els traginers feien el tupí, el tupí.</p> <p>Traginers de la Vila Com us porteu, com us porteu? deixeu perdre la festa del vostre hereu, del vostre hereu.</p> <p>Va succeí...</p> <p>Que ara amb el preu de la garrofa no es pot sortir ni a beneir.</p>
	

## **CONCLUSIÓ**

En resum, un cop llegits els tres tipus de cançons populars del meu poble, de Sant Hilari Sacalm, he arribat a la conclusió que sense les cançons populars, actualment no sabríem moltes de les històries que hi van tenir lloc a l'edat mitjana. En aquests temps que corren, tenim moltes eines, com Internet o altres tecnologies per esbrinar fets del passat, però abans, tot això no existia, i el llegat de les coses es transmetia oralment. Per això era molt important mantenir viu el record de tot el que succeïa i gràcies a aquells que ho van aconseguir, ara tenim unes cançons populars que a part de fer-nos gaudir una bona estona, ens mostren fets del passat.



**BIBLIOGRAFIA**

- Cançons populars recollides a les Guilleries. Ed. Barcelona. Eusebi Bosch Humet. L'Avenç, 1908.
- Arxiu Xavier Rossell Terris.
- "Les Guilleries" Quaderns Revist de Girona. Emili Rams i Josep Tarrés. Vol.91 (2001).
- Cançoner popular de Catalunya.
- Testimonis oral de gent gran de Sant Hilari